

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2462
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.405

„JUTRA“

Josip Pilsudski

V večerajšnjih jutranjih urah se je z bliskovito naglico razširila po Evropi vest, da je na gradu »Belvedere« v Varšavi za vedno zatisnil oči največji mož novejšje poljske zgodovine, ustanovitelj obnovljene Poljske, njen bivši predsednik, šef raznih vlad, vojni minister in dejanski diktator, maršal Josip pl. Pilsudski. Z njim je spet izginil iz življenja eden tistih velikih mož, ki so v najusodnejših letih od l. 1914. do najnovejšega časa oblikovali evropsko zgodovino in bodo ostala njihova imena v njej neizbrisna. Ako so pa bil nekateri teh mož, ki so odšli v večnost že pred velikim Poljakom, ali pa še žive, silni kot državnik, organizatorji, vojskovodje itd., je bil Josip Pilsudski hkratu vse. Bil je pisatelj, novinar, govornik, organizator, vojskovodja, državnik, vzgojitelj naroda itd. Brez njegovega dela pred vojno, v vojni in po vojni sedanje Poljske in njene veličine sploh ne moremo zamišljati.

Poljsko rodoljubje, ki ni poznalo mej in se ni strašilo nobenih, tudi najstrašnejših žrtev ne, je bilo že od delitve nekdanje Poljske predmet občudovanja in spoštovanja po vsem svetu. Maršal Pilsudski pa je združeval v sebi že od rane mladosti vso romantično vznešenost tega rodoljubja, obenem pa tudi praktični realizem, ki ga je vodil vedno po vseh velikih potih življenja. V ljubezni do svojega naroda in domovine in pri čelu za uresničenje svojih velikih načrtov ni poznal nobenih obzirov in pomislekov, da so ga prav zaradi tega marsikje obsojali. Take obsodbe so se slišale zlasti pri naših slovanskih narodih in pri Francozih, bile pa so neutemeljene. Pilsudski se je boril za Poljsko in v tem boju ni mogel hoditi drugačnih potov, ni se mogel na škodo Poljske vezati na romantične sentimentalnosti, ki bi bile njegovemu narodu škodovale, tistim, ki so ga obsojali, pa zelo malo ali nič koristile. Princip Pilsudskega je bil do zadnjega, da je vsak narod docela zase zaključen organizem in se pri delu zanj državnik ne sme pustiti ovirati od sentimentov, zavrnitve, simpatij ali antipatij.

Za vstajenje Poljske se je Pilsudski vezal z vsakomur, zapustil pa tudi vsakogar, ako je bilo v spremenjenih razmerah to potrebno. Ako ne bi bil tako postopal, današnje Poljske sploh ne bi bilo. Glavni sovražnik poljskega naroda in obnovitve njegove države je bila do zloma carska Rusija. L. 1914. si zato Pilsudski ni pomišljal mnogo, in je stopil brez oklevanja na stran sovražnikov carske Rusije, da si bili tudi ti sovražniki njegovega naroda, toda tedaj vsaj manj nevarni. Ustanovil je v Avstriji in Nemčiji poljske legije proti Rusiji, da osvobodijo spod ruskega jarma Veliko Poljsko. Ko je pa to tudi dosegel, je ob prevratu l. 1918. prav tako brez oklevanja udaril do Avstriji in Nemčiji ter jima iztrgal še ostale poljske pokrajine. S tem se je Pilsudski postavil na stran antante, zlasti Francije in sklenil poljsko-francosko zvezo, ki se je sijajno obnesla zlasti l. 1920., ko so boljševiki z vso svojo rdečo vojsko napadli komaj obnovljeno Poljsko. Pilsudski jih je strahotno potolkel na Visli, že tik pred Varšavo. In s tem rešil pred boljševizmom ne le Poljsko, ampak sploh vso Evropo in ves svet. Ko je pa uvidel, da Francija ne upošteva dovolj poljskih interesov in njene moči, se je spet odvrnil od nje in sklenil znani sporazum z Nemčijo. Za vsa prizadevanja Pariza, da bi spravi Poljsko v vrtnice nasprotij med Berlinom in Mo-

Italija grozi z izstopom iz Društva narodov

Ogorčenje v Rimu zaradi intervencije Francije in Anglije v zadevi Abesinije — Italijanski protiprotešt — Ako se Društvo narodov vmeša, ga Italija zapusti

LONDON, 14. maja. Francija in Velika Britanija opazujeta z vedno večjim vznemirjenjem razvoj italijansko-abesinskega spora. Londonska vlada je z zadovoljstvom sprejela sodelovanje Francije pri intervenciji v Rimu in Adis Abebi, meni pa, da mora biti ta intervencija še bolj energična, kakor jo predlaga Francija. Kakor poročajo iz Rima, je pripravljanje te intervencije italijanski vladi zelo neljubo in italijanski tisk o njej popolnoma molči, kar je pa tudi razumljivo, saj je ta tisk doslej pisal tako, kakor da dela Italija v Afriki vse v najlepšem sporazumu s Parizom in Londonom. Italija namerava oslabiti intervencijo Francije in An-

glije s tem, da bo samo poslala protest v Pariz in London, kjer se bo pritožila zaradi postopanja Francije in Anglije, ki dovolj neovirano prevoz orožja in municije v Abesinijo preko pristanišč svojih vzhodnoafriških kolonij. Italijani zatrjujejo, da to postopanje nasprotuje zlasti italijansko-francoskemu prijateljstvu.

LONDON, 14. maja. Pripravljanje francoske in angleške intervencije zaradi Abesinije je vzbudilo v Rimu veliko presenečenje. Francoski in angleški strah zaradi posledic vojne v Afriki glede položaja v Evropi, zlasti pa glede eventualne akcije Nemčije in narodnosocialistične

vstaje v Avstriji, je po zatrjevanju Italije brez vsake podlage. Italija izjavlja, da ima po mobilizaciji in nadaljnjih mobilizacijskih načrtih tudi v Evropi še dovolj vojakov za vsak primer. Veliko pozornost je pa tu vzbudila zlasti vest »Daily Expressa«, da smatra Italija pohod proti Abesiniji za »civilizacijsko misijo«, ki zasluži s strani Francije in Anglije podporo ne pa ovire. Ako se vmeša v to zadevo Društvo narodov, potem bo Italija iz Društva narodov izstopila in zadevo z Abesinijo sama uredila, kakor jo je Japonska v Mandžuriji.

Teatraličen sprejem Lavalala

SPREJEM SO ARANŽIRALI ZNAMENITI SOVJETSKI GLEDALIŠKI REŽISERJI IN IGRALCI.

MOSKVA, 14. maja. Sprejem Lavalala v Rusiji je bil aranžiran na čisto teatralen način, saj so načrte izdelali znameniti sovjetski gledališki režiserji in igralci. Že na prvi ruski železniški postaji je bila Lavalu prirejena velika sprejemna parada diplomatov, uradnikov, častnikov in vojske. Ko se je Lavalov vlak včeraj zjutraj blizal Moskvi, mu je priletela nasproti eskadrila najboljših sovjetskih letal, ki so spremljala vlak do glavnega mesta. Na vseh postajah so morali vsi funkcionarji in člani sovjetsov s svojimi organiziranimi ljudmi pozdravljati zastopnika Francije. Nadvse slovesen je pa bil sprejem v Moskvi sami. Pred kolodvorom so bile postavljene častne čete rdeče vojske, mikrofoni so prenašali ves sprejem v svet in delali so

se filmi. Po pozdravu z Litvinovim je Laval sporočil Rusom po radiu: »Prihajam med vas, da služim idealu miru, ki je isti med nami in med vami.« Nato mu je Litvinov sporočil vest o smrti Pilsudskega. Laval je sklenil, da odpotuje iz Moskve v četrtek, ter se v petek udeleži v Varšavi pogreba velikega maršala. Nato je bilo kosilo v francoskem poslaništvu, popoldne pa ogled Moskve. Zvečer je bila pri Litvinovu slavnostna večerja z elitnim plesom, katerega so se udeležili vsi sovjetski državniki in v Moskvi akreditirani diplomati. Za posvetovanja je bilo včeraj tako zelo malo časa in se prične glavna razprava med Lavalom in Litvinovim šele danes. Laval bo sprejet tudi pri Staljinu.

Sklepi konference v Bukarešti

UGODEN POLOŽAJ NA BALKANU. STALIŠČE DO PAKTOV. — CELA VRSTA GOSPODARSKIH KONVENCIJ.

BUKAREŠTA, 14. maja. Konferenca balkanske zveze je bila z zadnjimi posvetovanji končana včeraj popoldne. Po konferenci je bil izdan uradni komunikat, v katerem se naglašja, da je položaj na Balkanu tak, da ne vzbuja nobenih skrbi glede ohranitve miru in dobrega sosedstva. Stalni svet balkanske zveze je nasprotno prepričan, da se je približal čas, ko se bo akcija zveze še poglobila in razširila. Pozdravil je sklenitev francosko-sovjetskega sporazuma o medsebojni pomoči, ki ga smatra za temeljno misel bodoče varnostne ureditve v

vzhodni Evropi. Pri podonavskem paktu je balkanska zveza pripravljena sodelovati pod pogojem, da se popolnoma upošteva njeni zakoniti interesi. Nadalje se je sklenilo, da obstojajo pogoji za skupno poglobitev trgovinske izmenjave, ki se mora pospešiti, izpopolniti promet, poglobiti tujsko-prometna izmenjava in bančno sodelovanje. Sklenjena je bila vrsta gospodarskih ukrepov, ki naj uredijo te medsebojno sodelovanje. Nadalje se je pripravila poštna konvencija, tujsko-prometna konvencija in načrt ustanovitve Balkanske banke.

skvo, je ostal Pilsudski gluhi in nepristopen. Poznaj je le interese Poljske, ničesar drugega!

V tem je bil Pilsudski največji, naravnost nenadkriljiv, in v tem je bil tudi velika skrivnost njegovih skoraj čudežnih uspehov. Kakor na zunaj, tako je pa tudi na znotraj vodil politiko svojega naroda. Trdo in brezkompromisno sicer, a vedno je diktirano po neizmerni ljubezni do države. Sam ni, razen v izrednih trenutkih, jemal v svoje roke funkcij predsednika republike ali vlade, ostal je zadaj, ve-

činoma kot vojni minister, toda dejansko je bil vse: predsednik republike in vlade, predsednik parlamenta in šef vojske. Brez njegove volje se na Poljskem ni nič zgodilo. Bil je neomejen diktator. Poljska bo njegovo smrt bridko občutila, kajti ni je na Poljskem sile, ki bi mogla nadomestiti njegovo moč in avtoriteto. Njegovo ime bo ostalo vedno zapisano ne samo v zgodovini poljskega naroda, ampak vse Evrope. S'ava njegovemu spominu!

-r.

Pilsudski na mrtvaškem odru

VARŠAVA, 14. maja. Stotisoči romajo v grad »Belvedere«, da se poklonijo ostankom maršala Pilsudskega, ki leži tam na mrtvaškem odru. Častno stražo tvorijo izmenoma častniki, vojaki, legionarji in Sokoli. Duhovniki molijo neprestano ob odru. Trikrat na dan zvene pokojniku v spomin vsi zvonovi na Poljskem. Dan in program ogromnega pogreba še nista določena. Predsednik francoske republike je brzojavno naročil Lavalu v Moskvo, naj se vrne v Varšavo in se udeleži pogreba Pilsudskega.

Sporazum o letalskem paktu

RIM, 14. maja. Pogajanja francoskega letalskega ministra Denaina z italijanskim letalskim podtajnikom Valleom so bila sinoči zaključena. Kakor se zatrjuje, je bila najdena podlaga za sklenitev pakta o medsebojni pomoči. Pakt se ne bo omejeval samo na Francijo in Italijo, ampak se razširi na vse države, ki so podpisale locarnski sporazum. Mimo tega so bila rešena pri teh pogajanjih tudi razna tehnična vprašanja, vprašanja letalskega materiala, uporaba najnovejših izumov itd. Nadalje je bila sklenjena konvencija o reguliranju letalskega trgovskega in potniškega prometa med Francijo in Italijo, kakor tudi o uvedbi letalskih prog z Afriko in Južno Ameriko.

CESTA LJUBLJANA—SUŠAK.

LJUBLJANA, 14. maja. Danes je odpotovala v Beograd s Sušaka in iz Ljubljane posebna delegacija zastopnikov raznih korporacij, da intervenira pri merodajnih faktorjih zaradi čimprejšnjega pričetka gradnje moderne turistične ceste Ljubljana—Sušak. Gradnja bo stala 170 milijonov dinarjev.

NOV VAL MRAZA.

DUNAJ, 14. maja. Tekom predvečerajšnjega in večerajšnjega dne je temperatura v severni Evropi zelo padla, ker so se pojavile s severnega tečaja nove mrzle struje. V Skandinaviji je snežilo, drugod pa deževalo. Snežilo je tudi ponekod, zlasti po gorah, v Nemčiji in Avstriji. Val mraza se je z bliskovito naglico širil proti jugu in zajel vso srednjo Evropo. Zaradi te brzine se pričakuje, da bo slabega vremena kmalu konec in se bo temperatura zopet dvignila.

Dnevne vesti

Rešeno pereče mariborsko šolsko vprašanje

MESTNA OBČINA BO ZGRADILA V SPOMIN VELIKEMU BLAGOPKOJNEMU KRALJU ALEKSANDRU I. ZEDINITELJU MODERNO DEŠKO MEŠČANSKO IN DEKLIŠKO OSNOVNO ŠOLO TER OTROŠKO ZAVETIŠČE NA DESNEM BREGU DRAVE.

Ko se je po najtragičnejšem dogodku, ki je mogel zadeti lani v oktobru naš narod, sestal k žalni seji mestni občinski svet mariborski, je bila njegova prva skrb, kako bi v znak večne hvaležnosti počastil kar najdoslejnejše spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je daroval svojo lastno kri za naš narod in našo državo. Takrat je sklenil mestni občinski svet v počastitev njegovega spomina zgraditi prepotrebno deško meščansko in dekliško osnovno šolo ter otroško zavetišče na desnem bregu Drave in najeti za kritje gradbenih stroškov posojilo v znesku 7 milijonov dinarjev. Sklep žalne seje mestnega občinskega sveta je bil soglasno in z velikim odobravanjem potrjen tudi na redni seji mestnega občinskega sveta začetkom lanskega decembra in je bil upravni odbor z mestnim županom g. dr. Lipoldom na čelu pooblaščen, da pripravi in izvede vse potrebno glede najetja posojila za omenjene nove šolske zgradbe.

V ta namen se je pričela mestna občina mariborska pogajati za posojilo s Pokojniskim zavodom privatnih nameščencev v Ljubljani. Dolgotrajna so bila pogajanja, a so končno rodila ugoden rezultat. Pokojniski zavod privatnih nameščencev v Ljubljani bo posodil mestni občini mariborski pod ugodnimi pogoji potrebnih 7 milijonov za gradnjo novih šol. Tako je torej stopilo pereče mariborsko vprašanje v nov stadij in je pričakovati, da bo v najkrajšem času rešeno in bodo vsi načrti realizirani tako, da bodo dostojen in trajen dokaz hvaležnosti obmejnega Maribora do blagopokojnega velikega kralja ter bodo mestni občini mariborski v ponos, učeči se mladini pa v korist.

Iz železniške službe. Za višjega pristava prometno-komercialnega oddelka ravnateljstva v Ljubljani s sedežem v Ptujju je imenovan Ivan Kepec, višji pristav na postaji Ljubljana glav. kol., Anton Pšeničnik je imenovan za kontrolorja s sedežem v Mariboru, za kontrolorja na postaji Pragersko pa je imenovan Emanuel Petrič.

Hvaležni otroci. Še je v naših otrokih hvalevredno razumevanje ljubezni, hvaležnosti in spoštovanja do staršev, čeprav so nekateri nad našo mladino že obupali. Še je mnogo otrok, ki so posvetili vso pozornost materinskemu dnevu, ki smo ga proslavili preteklo nedeljo, še je mnogo otroških src, ki vračajo ljubezen za ljubezen svojim materam. Mimo drugih so taki hvaležni otroci tudi v palači Pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu. Ko se je približeval materinski dan, so brez vednosti svojih mamic zaprosili upraviteljstvo palače, ki jim je odstopilo veliko prazno sobo. Prostorno sobo so lepo okrasili z zelenjem in cvetjem, nad odrom pa, ki so ga sami napravili, so namestili veliko srce z napisom: »Mamici!». S svojimi skrivnostnimi pripravami so nedolžni otroci pripravili svojim mamicam preteklo soboto zvečer prijetno presenečenje. Mamice, pa tudi očetje, so morali slediti njihovem povabilu in priti v okrašeno dvorano, kjer so malčki najprej predvajali ljubko sliko »Mati«. Postavila se je zlasti Mirica Mihorkova, ki je s svojo sestrico Vidico in Vriskovo Majdico častno rešila svojo nalogo. V drugi igrici »Darežljivi otroci« je zaživelo dobro srce otroka. Mamice in vse navzoče je nadvse ljubko izvajanje genilo do solz. Še bolj pa so bile mamice presenečene, ko so se pojavili na odru pod vodstvom korajžnega malega Lebanova mali harmonikarji Rejev Dušan, Majdica Lebanova in Bebica Tropova in zagrali 15 ljubkih narodnih pesmi. Omeniti moramo tudi oba Šerbčeva fantka, ki sta se lepo postavila. Ob zaključku so otroci obdarovali presenečene mamice s sve-

Mestna občina mariborska je že lani kupila od železniške uprave velik kompleks med Betnavsko cesto in Stritarjevo ter Magdalensko ulico, na katerem bodo zrastle nove moderne šolske zgradbe. Že pozimi so pričeli pripravljati teren in so izkopalji ogromne količine peska in gramoza, ki bo služil pri gradnji. V zvezi s tem so pripravili mestni delavci tudi vse potrebno za regulacijo Dankove ulice, ki bo vezala Frankopanovo ulico s Tržaško cesto. Tudi je mestni šolski svet že razpisal posebno nagrado za najboljši načrt. Nova šolska poslopja bodo zgrajena po najmodernejših vzorih in sodobnih higieniskih predpisih.

Kako nujno potrebuje naš obmejni Maribor omenjene šolske zgradbe, nam izpričuje statistika mariborskih meščanskih šol. Maribor ima deško meščansko in dve dekliški meščanski šoli, deško meščansko šolo obiskuje 800 učencev, ki so razdeljeni v 4 razrede in 13 vzporednic, na obeh dekliških meščanskih šolah pa je 660 učenk. Potreba nove deške meščanske šole je že dolgo let nujno evidentna. Prav tako pa je Mariboru nujno potrebna nova dekliška osnovna šola na desnem bregu Drave. Staro poslopje pri magdalenski cerkvi že več let ni primerno za šolo zaradi tesnobe in pa iz higienskih ozirov. Na magdalenski dekliški šoli je 5 razredov in 7 vzporednic, 4 razredi so nastanjeni v Miklošičevi ulici, učence ene ga razreda pa morajo hoditi celo v »Vesno«. Tudi nima mestni okoliš na desnem bregu Drave potrebnega otroškega zavetišča. Skupno z rešitvijo šolskega vprašanja bo rešeno tudi vprašanje otroškega zavetišča, ki bo zgrajeno po najmodernejših vidikih.

tjem in lepimi darili, ki so jih kupili skrivaj s svojimi prihranki. Na ljubki domači proslavi je prišla popolnoma do izraza hvaležnost naših otroških src.

Nov dnevnik. V Novem Sadu bo pričel izhajati dnevnik »Dan«, ki ga bo urejeval Lazar Atanacković.

Ekскурzija v Ameriko. Parobrodarsko društvo »Cunard White Star Limited« priredi po mnogih druga leta uspešno izvedenih skupinskih potovanjih, tudi letos v dneih od 15. julija do 18. avgusta specialni izlet iz Jugoslavije v Zedinjene države Severne Amerike. Največja in najluksuznejša parnika »Berengaria« in »Majestic« bosta nudila na oceanu svojim potnikom vso udobnost in zabavo. Cena te ekscurzije znaša v turističnem razredu 456 dolarjev, v tretjem razredu pa 394 dolarjev. V tej ceni je upoštevana vsa preskrba na parniku in železnici z eventualnimi izleti itd. Kdor hoče preživeti počitnice na zabavnem potovanju in si ogledati najlepše kraje Evrope in Amerike, naj se prijavi pri »Putniku«, Maribor, tel. 21-22, kjer dobi tudi vse natančnejše informacije, valute po najugodnejših dnevnikih tečajih, preskrbo viz, prospekte, rezerviranje kabin, mest v vlakih itd.

Društvo zasebnih in autonomnih nameščencev v Mariboru obvešča vse svoje članstvo, da se vrši letošnji redni letni občni zbor v petek, dne 17. maja 1935 ob 20. uri v dvorani hotela »Zamorec«. Ker bo osobito letošnji zbor po svojih poročilih, ki jih bodo podali društveni funkcionarji o delu v pretekli poslovni dobi za vsakega nameščenca tako za posameznika, kakor za nameščensterstvo sploh, izrednega pomena in važnosti, pozivamo s tem vse člane, da se ga polnoštevilno udeleže. Doba, v kateri živimo, zahteva od nas, da smo za svoje stanovske pravice vedno budno na straži ter stalno zasledujemo potek stanovskega boja. Občni zbor stanovskega društva pomeni za nas obračun dela po članstvu izvoljenih društvenih delavcev in snovanje smernic za naše nadaljnje delo. In ker je bila na-

ša organizacija v ospredju vsega stanovskega gibanja v Mariboru in njegovi obliči, moramo tudi ob priliki letnega obračuna dokazati, da smo enota, ki hodi na področju stanovskega gibanja ravno pot ter ima pred seboj samo en cilj, to je ščititi nameščenca! Prihajamo pred članstvo, da položimo tu obračun nesebičnega dela in slišimo želje in zahteve nameščenec, ki se oklepajo svoje stanovske organizacije. S ponovnim pozivom k vdeležbi kličemo vsem našim tovarišem in tovarišicam: V petek vsi na zbor!

Mariborski podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda bosta v četrtek dne 16. tm. dajali račun o svojem delovanju tekom zadnjega leta. Občni zbor obeh podružnic, ki se bo ta dan vršil ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma, naj bo ob enem tudi skromna manifestacija mariborske nacionalne javnosti za kulturno in narodnoobrambno delo Družbe sv. Cirila in Metoda ob njenem zlateg jubileju.

Nanos. V sredo 15. tm. ob 20. uri bo učitelj Rudolf Cotič razžil najenostavnejši preizkus množčenja. Vzemite s seboj svinčnik.

Delo dobe. Mariborska Borza dela nujno išče trakovnega mojstra in modelirnega mizarja. Interesenti dobe vse informacije pri borzi v Gregorčičevi ulici.

Uradni dan zbornice za TOI je preložen od srede na četrtek 16. tm. na kar opozarjamo vse gospodarske kroge.

KONCERT

RUSKE GLASBE S PLESOM

NA RUSKEM VEČERU

V SOBOTO 18. MAJA

V KAZINSKI DVORANI

ZAČETEK OB 20:30 URI. »JAZZ DRAVE«

Nočna lekarniška služba. Jutri, v sredo bosta imeli nočno lekarniško službo Königova lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Aleksandrovi cesti in Minaškova lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 15. t. m.: Ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, obvestila; 13.20: plošče; 14: vreme, spored, borza; 18: plošče; 18.20: pogovor s poslušalci; 19: kmečki trio; 19.30: nacionalna ura; 20: prenos iz opere.

Žalostna smrt. Precej razburjenja je povzročila pri posestniku Krajtnerju v Zrkovcih strahotna najdba na živinskem hlevu. Hlapec je našel namreč pretekli ponedeljek zjutraj na hlevu mrtvega neznanega moškega, ki je v nedeljo zvečer prošil za prenočišče in prenočeval na hlevu. Nenavadno zadevo je posestnik Krajtner takoj javil orožnikom, ki so spoznali v mrtvecu 58-letnega brezposelnega kleparja Jakoba Pahernika, rodom iz Kamnice pri Mariboru. Tudi so ugotovili, da je Pahernik nekaj dni pred svojo žalostno smrtjo močno popival in našel v alkoholu žalosten konec svojega življenja. Truplo so prepeljali na pokopališče k Devici Mariji v Brezju in ga tam pokopali.

Razne nezgode. V Spodnji Kungoti je doletela 55-letnega posestnika Ivana Jarca huda nezgoda. Ko je šel včeraj proti domu, ga je podrl na tla brezobziren kolesar. Pri padcu si je Jarc prebil lobanjo. Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju je padel z drevesa 9-letni zidarjev sinček Ivan Golterer in si pri padcu zlomil desno nogo nad kolenom. Huda nezgoda je doletela tudi 3-letno hčerko krojaškega pomočnika Anico Divjakovo pri Sv. Miklavžu. Po nesrečnem naključju je padlo dekletce z voza in si dvakrat zlomilo levo nogo. V Radvanju pa si je pri telovadbi zlomil desno roko v zapestju 20-letni mehanik Franc Repnik. Z voza je padel v Skokah 14-letni delavec sin Ivan Vernauer in si pri padcu zlomil desno roko. Vsi poškodovanci so morali iskati zdravniške pomoči v mariborski bolnišnici. Tja so pripeljali tudi gostilničarja Viktorja Korena iz Krčevine, ki ga je nekdo izmed pijanih gostov s tako močjo udaril po glavi, da mu je prebil lobanjo. Vsi poškodovanci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Zgodaj so začeli. Šef aranžirne postaje na Tezнем je prijavil tezenskim orožnikom, da kradejo neznan zlikovec že nekaj časa z železnih strojev razne dele zlasti bakrene in medeninaste. Tezenski orožniki so napravili pred dnevi racijo in

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 14. maja ob 20. uri: »Poljska kri.« Red A.
Sreda, 15. maja: Zaprto.
Četrtek, 16. maja ob 20. uri: »Hoffmannove pripovedke.« Red B. Gostuje Jože Gostič, prvi tenor ljubljanske opere.
Petek, 17. maja: Zaprto.
Sobota, 18. maja ob 20. uri: »Trafika.« — **Premiera.**

Gostovanje prvega tenorja ljubljanske opere, Jožeta Gostiča, bo v četrtek, 16. tm. Odlični gost, ki si s svojim kultiviranim in lepim lirskim tenorjem povsod takoj osvaja simpatije občinstva, bo nastopil v naslovni partiji Offenbachove opere »Hoffmannove pripovedke«, ki jo je pel tudi v Ljubljani ter ob gostovanju v Zagrebu z največjim uspehom. Ker bo Gostič nastopil le enkrat v tej operi, opozarjamo na četrtkovo predstavo še posebej. Predstava bo za red B.

Ena danes najbolj igranih veseloiger je nedvomno »Trafika njene ekselence«. Sodobno izbran siže, spretno in odrsko izredno učinkovito dejanje številne, plastično orisane nastopajoče osebe, duhovit zaplet, vse to so odlike, ki drže to delo povsod trajno na repertoarju. Mariborčani poznajo to veseloigro deloma tudi z zvočnega traku. Režijo te poslednje letošnje dramske novosti, ki ne pridv abonma, vodi glavni režiser J. Kovič. Glavno žensko ulogo igra priljubljena igralca Štefa Dragutinovičeva. V ostalih večjih ulogah: Kraljeva, Starčeva, Groni, J. Kovič in Nakrst. **Premiera bo v soboto, 18. tm. in gre njen čisti dobiček v penzijski sklad gledaliških igralcev.** Rezervirajte vstopnice (Tel. 23-82).

KINO

GRAJSKI KINO

Danes svečana premiera vefilma

„Žena, ki ve kaj hoče“

z Lil Dagover, Adolfom Wohlbrückom in Kurtom Wespermannom. Kot dodatek pri našamo poleg najnovejšega žurnala dnevno pri zadnji predstavi ob pol 21. uri naš velikomestni barski spored.

Kino Union. Repriza razkošne Strauss-ove opere »Zadnji valček« z Camilo Horn, Svetislav Petrovič-om in Tibor v. Halmay-om.

vlovili 4 fantaline v starosti od 12 do 16 let. Pri njih so našli več predmetov, ki so jih odmontirali na železniških strojih. Priznali so svoj greh in povedali, da so ukradene predmete prodajali nekemu mariborskemu trgovcu za mal denar.

Aretiran »ljubitelj« koles. Tezenski orožniki so aretirali mesarskega pomočnika Franca M. od Sv. Martina pri Vurbergu. France je bil namreč silno nevaren tujim kolesom. Tako je ukradel v Dogošah kolo nekemu posestniku in ga prodal svojemu znanou pri Devici Mariji v Breznu za 20 Din. France priznava in dela sedaj pokoro v zaporih mariborskega sodišča.

Ribiž tat. Mariborskemu sodišču je bil prijavljen 25letni elektromonter Rudolf S. iz Maribora, ki ga je zalotil lovski čuvaj, ko je lovil v potoku Lobnici postrvi. Čuvaj je Rudolfu zaplenil 12 postrvi, da ne more tajiti, da je nedolžen. Sodišče ga bo precej zašilo, ker je ribice lovil v potokih brez dovoljenja strogo prepovedano.

Obsojen krošnjar. Okrožno sodišče je včeraj dopoldne obsodilo 32-letnega krošnjarja Mio Pušiča na mesec dni strogega zapora, ker je vzel pri neki mariborski tvrdki razno galanterijsko blago v vrednosti 3000 Din, ga razprodal, tvrdki pa ni poravnal računa. S sodbo je bil krošnjar zadovoljen.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 8.4 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 16 stopinjah 737, reduciran na ničlo pa 735; relativna vlaga 62; včeraj je padlo 2.6 milimetra dežja; vreme je solнечно in hladno; vremenska napoved napoveduje menjajoče vreme in padeč temperaturo.

V vsako slovensko hišo **„Večernik“!**

Priznanje požrtvovalnemu zblizovalnemu delu

OBČNI ZBOR IPAVČEVE ŽUPE. — ZADOVOLJIVA POROČILA POSAMEZNIH PEVSKIH DRUŠTEV. — KRITIČNA NAZIRANJA O POSLOVANJU IPZ.

Težavna je naloga, ki jo vrši Ipavčeva župa že peto leto, zato pa je njen namen tem plemenitejši. V takem znamenju je potekel tudi preteklo soboto zvečer njen peti redni letni občni zbor, ki so se ga polnoštevilno udeležili delegati vseh vseh društev. Zborovanje je vodil agilen predsednik prof. g. Vasilij Mirk, ki je tovariško pozdravil vse navzoče, posebej pa zastopnika posestrime, Hubadove župe, g. Premelča iz Ljubljane. V izbranih besedah se je predsednik nato spomnil tragedije, ki je zadela naš narod in so naši pevci stoji počastili spomin svojega najvišjega pokrovitelja blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

V svojem poročilu je predsednik jedrnat orisal vse težkoče s katerimi se je morala v minulem poslovnem letu boriti župna uprava. Kritično je omenjal nerazumevanje centralne uprave IPZ o težnjah, stremiljenjih in prizadevanjih obeh slovenskih pevskih žup, ki se pač v polni meri zavedati svojega vzvišene poslanstva in vršiti svoje naloge narodu v ponos, družbi pa v najplemenitejšo zabavo. Naglasil je, da družbi naše pevske zbere ljubezen do petja in pevske umetnosti in da bo prav ta ljubezen v doglednem času našla pravilno in zaslužno razumevanje pri vseh kompetentnih in nekompetentnih čimteljih, ki danes vse premalo cenijo pevske življenje v narodu. S stvarnimi dokazi je nato predsednik podprl svoja izvajanja, naštevajoč, da naši pevski zbori, čeprav pod Najvišjim pokroviteljstvom, niso bili deležni za svoje nastope obljubljenih ugodnosti na železnicah, da centralna uprava v Beogradu zahteva vedno večje društvene dajatve, ne nudi pa zato vrednih koristi in da pevska združenja niso deležna tiste javne pozornosti, tistih dobrin in subvencij, ki jih uživajo mnoge druge organizacije s plitkejšimi nameni in cilji. Z velikim odobravanjem je bilo sprejeto predsednikovo poročilo.

Vestno in skrbno sestavljeno poročilo župnega tajnika g. Mordaja, ki je sledilo, je bilo pravo zrcalo poslovanja župne uprave in delovanja pri župi vseh vseh pevskih zborov. Župna uprava si je z vsemi razpoložljivimi močmi in sredstvi prizadevala dosledno izvajati svoj program v korist in napredek svojih edinic. Če ni žela zaželjenih uspehov, so temu krive višje sile. Vendar pa je idealna požrtvovalnost naših slovenskih pevskih zborov rodila najplemenitejše sadove. To izpričujejo župni in posameznih društev pevski nastopi, dokazujejo

dejstva, da se nekatera društva povzpenejo na vrhunce pevske umetnosti.

V vzpodbudo posameznim društvom naj v bežnih obrisih omenimo delovanje nekaterih edinic v minulem poslovnem letu:

Celjsko pevsko društvo, ki je najstarejše društvo v župi in ki je proslavilo lani zelo svečano svojo 40-letnico, je imelo 110 pevskih vaj, priredilo je 3 koncerte, pri prireditvah je nastopilo desetkrat, naštudiralo pa je 8 težjih skladb. Pevski zbor »Drave« je imel 92 vaj, priredil je 2 koncerta umetnih in narodnih pesmi za svojo 15-letnico, pohitel je s pesmijo dvakrat na mejo, absolviral je 37 drugih prireditev, naštudiral pa je 8 krajših in daljših skladb. Pevski odsek Sokola v Poljčanah je imel 41 vaj, priredil je samostojni koncert ob svoji 10-letnici, sodeloval je večkrat pri drugih prireditvah, naučil pa se je 26 novih pretežno narodnih pesmi. Celjska »Olika« je imela 69 vaj, priredila je 2 koncerta, proslavila svojo 15-letnico, sodelovala je pri 6 prireditvah in se naučila 22 krajših pesmi. Mariborski »Poštni rog« je imel 85 vaj, priredil je 2 koncerta, 2 izleta na mejo, sodeloval in samostojno je nastopil pri prireditvah 39krat ter se naučil 13 raznih pesmi. Ruško pevsko društvo je proslavilo svojo 20-letnico ob sodelovanju mariborskih pevskih zborov, nastopilo in sodelovalo je 20krat, priredilo je več izletov, naučilo pa se je 62 daljših in krajših pesmi. Pobreška »Zarja« je imela 78 vaj, sodelovala je pri drugih prireditvah 14krat, priredila je izlet na mejo, 3 gledališke igre, več veselice, naštudirala pa je 7 novih pesmi. Pevsko društvo »Jadran« je imelo v jubilejnem letu okrog 100 vaj, ob svoji 15-letnici je priredilo sijajno uspeli samostojen koncert v »Unionu«, sodelovalo je na 12 prireditvah, pohitel petkrat na mejo, priredilo je izlet k Sv. Ožboltu, naučilo se je 6 pomembnejših skladb in več novih pesmi. Septet bratov Živkov ima po 3 vaje na mesec in je za časa svojega obstoja priredil 6 koncertov v raznih krajih. Pevski zbor »Glasbene matice« v Mariboru je imel 88 vaj, priredil je dva koncerta z orkestrom in komemorativni koncert, nadalje 2 koncerta narodnih pesmi v mestnem parku, 3 pa v Slov. Bistrici. Rogatci in Rog. Slatini, sodeloval je pri 3 prireditvah, naučil se je 18 težjih in daljših skladb in večje število narodnih pesmi. Pevski zbor »Glasbene matice« v Ptujju je imel 61 vaj, priredil je samostojen koncert v proslavo Smetane in Dvořaka, sodeloval je pri petih prire-

ditvah, pohitel k Sv. Juriju, v Celju in Mariboru, naučil se več pesmi in se pridno pripravil za koncert, ki ga bo priredil v letošnjem juniju. Pevsko društvo v Slovenjgradcu je imelo 57 vaj, priredilo je cerkveni koncert z orkestrom, sodelovalo je pri mnogih prireditvah, naučilo pa se je 11 večinoma cerkvenih pesmi. Slovenjbištrška »Lipa« je imela 82 vaj, priredila je dva koncerta, spevoigro in jo ponovila, sodelovala je pri štirih prireditvah in se naučila okrog 30 umetnih in narodnih pesmi. Pevsko društvo »Savinjski zvon« pri Sv. Petru v Sav. dolini ima po 2 vaji na teden, sodelovalo je pri štirih prireditvah, priredilo je 2 igri, naučilo pa se je 5 novih pesmi. Pevski zbor sokolske čete v Laporju je imel redne vaje, priredil je samostojen koncert in sodeloval nekajkrat pri drugih prireditvah. Lani ustanovljena »Jelka« pri Sv. Lovrencu na Pohorju je imela redne vaje, priredila je doma koncert in sodelovala pri vseh obveznih župnih prireditvah.

Tajniško kakor tudi vestno blagajniško poročilo, ki ga je podal g. Joško Lukič, so zborovalci z zadovoljstvom sprejeli. Sledilo je poročilo župnega zborovodje g. Albina Horvata. Zborovodja se je omejil zgolj na tehnično plat in je kritično omenil skupne pevske va-

je mariborskih zborov, ker se posamezna društva ne zavedajo svoje dolžnosti. Dal je novih smernic za bodoče delo, ki so jih navzoči delegati hvaležno odobrvali. Arhivarjevo poročilo je podal gosp. Jagočič. Župa ima 220 zborov. V imenu nadzornega odbora je predlagal razrešnico s pohvalo blagajniku in vsemu odboru g. Janko Arnuš. Pri volitvah je bila izvoljena dosedanja uprava z naslednjimi spremembami: za podpredsednika Vinčo Šerona iz Ptujja, za tajnika Ludovik Gračner, za njegovega namestnika Franjo Mordej, za blagajnikovega namestnika Angelj Gombač, za arhivarja France Marčec, za člana uprave pa prof. Fink iz Celja. Ponovno izvoljeni predsednik prof. Mirk se je v toplih besedah zahvalil dosedanemu tajniku g. Mordeju za njegovo štiriletno vesekozno vestno, marljivo in požrtvovalno tajnikovanje, ki ga je odložil zaradi prezaposlenosti, zahvalil pa se je tudi vsem ostalim s prošnjo, naj po svojih močeh podpirajo župno upravo.

Za kongres IPZ je bilo soglasno sprejetih več stvarnih predlogov, pri razno-terostih pa več koristnih sklepov, nakar je predsednik zaključil lepo uspelo zborovanje, ki je bilo manifestacija volje naših pevcev za najplemenitejše kulturno delo med narodom.

Sadovi plemenitega kulturnega dela

LEPA PRIREDITEV FRANCOSKEGA KROŽKA. K FRANCOSKEMU ODLIKOVANJU GE. C. D'ACARO IN B. VREČKOVE.

V soboto zvečer je bila v »Vesni« prisrčna manifestacija ideje francosko-jugoslovskega zblizanja in vzajemnosti. Bil je lep praznik priznanja požrtvovalnemu delovanju dveh odličnih gospa našega mesta za njuno nesebično delovanje v duhu vzvišene misli kulturnega zblizovanja med velikim francoskim narodom in Jugoslavlani. Ob tej priliki sta prispela k svečani prireditvi tukajšnjega Francoskega krožka francoski konzul iz Ljubljane g. Remérand in prof. J. Lacroix, ki ju je ob pričetku proslave v imenu predsednice ge. Maistrove ljubez- nivo pozdravil neutrudno delavni tajnik tukajšnjega Francoskega krožka g. prof. Gasparin.

V prisrčnih besedah se je gospod konzul zahvalil za iskreno dobrodošlico, poudarjajoč važnost Francoskega krožka za medsebojno spoznavanje in čestitajoč k lepim uspehom, ki so se doslej dosegli na tem področju. Nato je sledila izročitev insignij reda »palmes académiques«, ki jih je francosko ministristvo prosvete podelilo gospema C. d'Acarovi in B. Vrečkovi v znak priznanja za njuno požrtvovalno delovanje v francoskem otroškem vrteu in drugih kurzij. Nato je sledil ostali del sporeda prisrčne prireditve.

Zbor dijakov 7. in 8. razreda državne realne gimnazije je zapel pod vodstvom T. Neraliča dve francoski pesmi »Slava domovini« in »Pomlad je tu« in slovensko »Trnovski zvon«. Šestošolec Vrečko je z zanosom deklamiral A. de Mussetovo pesem »Domovina«, nakar je učenc ge. Brandlove Ljuban Košir izvajal na gosli tri skladbe z veliko spretnostjo in ga je spremljala ga. Vrečkova. Navzoči so mlademu umetniku burno ploskali. — Sledila je ljubka deklamacija učenke Akarsove. V dveh francoskih pesmih ter v slovenski pesmi »Potrkana polka« je dovršeno izvajal ob spremljavi gdč. Anice Vomerjeve V. Jenko. Končno so učen- ci dr. J. Kotnika v živahnem tempu od- igrali nekaj prizorov prvega in četrtega dejanja Labichove šatigre »Potovanje gospoda Perrichona«. V odmoru je g. Lacroix podal za lažje razumevanje kratko vsebino igre in vplel toliko šaljivih opazk, da je nastalo med občinstvom prav veselo razpoloženje.

Bil je lep večer, ki je potekel v znamenju prisrčnega francosko-jugoslovskega prijateljstva in ki je pokazal, kako živahno izvršuje Francoski krožek v Mariboru svoje poslanstvo.

Spominjajte se CMD

Poljska kri

(Premiera Nedbalove operete v treh slikah v našem mariborskem gledališču.)

V soboto 11. t. m. zvečer smo imeli v našem gledališču novo premiero Oskarja Nedbala operete »Poljska kri«, ki si je ob nastanku naglo osvojila operetne odre in ostala do danes stalna na repertoarju. Libreto Leona Steina je solidna gradnja s prikupno zgodbo in primesmi vsega tistega, kar zagotavlja delu uspeh tudi s te strani. Nedbalova glasba je pa tudi sveža, še sedaj, in vsebuje melodije, ki so si osvojile široke kroge. Mariborsko občinstvo, ki je gledališče ob premieri dobro napolnilo, je sprejelo predstavo simpatično in pričakujemo, da bo »Poljska kri« vzbujala zanimanje tudi pri prizah pri vseh, ki jo že poznajo in ki je morda še ne.

Režiser g. Pavel Rasberger ni pozikoval nobenih eksperimentov ne pri režiji ne pri inscenaciji. Poslušal se je izhajene poti, tako da je njegova režija bolj reprodukcija kakor lastna stvaritev. Dasi bi si morda želeli v tem oziru novih elementov, smo vendarle zadovoljni tudi s podanim, saj je v splošnem solidno. Malenkosti, ki bi jim morda lahko ugovarjali, se izgubljajo za celotnim utisom. Prav tako je tudi g. Lojze Herzog naštudiral in izvedel glasbeno stran uprizoritve. Z znanjem, ljubeznijo in rutino si

je naš dirigent ustvaril podlago, ki morda ne dosega vsega, kar bi se v boljših in ugodnejših okolnostih dalo doseči, daje pa sigurno garancijo za soliden uspeh vsake predstave. V tem oziru se gibamo tako vedno na neki dostojni liniji, kar je v nekem oziru naša prednost.

Naša prvaka gdč. Pavla Udovičeva in g. Belizar Sancin sta tudi v »Poljski krvi« izpolnila svoji nalogi in oba ugajala pevsko ter igralsko, prva kot Helena Zarembova in drugi kot grof Baranjski. Gdč. Udovičeva je našla v tej ulogi, kakor pri »Veselem kmetiču«, zopet zelo primerno okolje za svoje sposobnosti, g. Sancin pa je pokazal, kakor zadnje čase sploti, tudi lep igralski napredek. V tem se razvija tudi gdč. Barbičeva, ki je odpela in odigrala v »Poljski krvi« pesalko Kvasinskajo zelo simpatično. Graščaka Zarembo je upodobil posrečeno g. Pavle Kovič, pl. Popiela je odigral g. Anton Harastovič s svojo znano rutino in nekaj ekstravagancami, ga. Mileva Zakrajškova je pa upodobila končno zamišljeno Jadvigo Pavlovo.

Plemiče, prijatelje grofa Baranjskega, so odigrali in odpeli: Mirskega g. Pavel Rasberger, Gorskega g. E. Grom, Volenjskega g. B. Stupica, Senoviča pa g. E. Verdonik. Tvorili so v splošnem uskladeno družbo. Ga. pl. Drygal- ska je bila ga. S. Gorinškova, kon-

tesa Napolska gdč. E. Starčeva, Vla- stek pri Baranjskem pa g. D. Šaupertl. Mimo teh so nastopili še plesni gostje, plemiči, kmetje, dekleta, godci, rubežna komisija, lakaji itd. Pestrost je podčrtal tudi balet na temeljih krakovnjaka. —r.

»Weltkunst« o Tonetu Kralju. Znani berlinski strokovni tednik »Die Weltkunst« je objavil v 18. letošnji številki kratko, a zelo laskavo poročilo o slovenskem slikarju Tonetu Kralju, ob priliki njegove kolektivne razstave na Dunaju pri »Hagenbundu«. Poročevalac P. N. pravi uvo doma: »Ako je Hrvat Meštrovič največji kipar Jugoslovanov, potem je Slovenec Tone Kralj njihov monumentalni slikar in kot tak eden najmarkantnejših pojavov evropske umetnosti. Nenavadno obsežno je delo tega šele petintridesetletnika, kate- terega umetnine krasijo mnoge cerkve Julijske Krajine in Dolenjske, ki jih je v zadnjem desetletju opremil s freskami, in katerega dela združujejo vse teme: zgo- dovino in življenje sedanosti, portrete in pokrajino (tudi tihožitja). Kot dvajset- leten je pričel Kralj s simboličnimi deli linearnegega značaja, inspirirani po stva- ritvah Klimtovega kroga. Kmalu je pa našel svoj lasten izraz, ki se prilagodeva vedno vzeti snovi. Pri svojih religioznih stenskih slikarjih stoji Kralj čisto pod uplivom poteka linij in vitkosti oblik quattrocenta. V duhu tistega časa daje

prednost v svojih freskah upodabljanju v majhni prostorninski globini. Kjer sega pozorišče močneje v višino in globino, postavlja Kralj rad scene v pogled od zgoraj navzdol, pri čemer postanejo skupin- ski prizori pestrejši in preglednejši. V tem, kako pri raznih slikah razpostavi skupine in jih družji vedno drugače v vedno novih učinkovitostih, kaže moj- strstvo v dispoziciji mas, s čimer tekmu- je z velikimi umetniki baroka. V slikah iz življenja kmetov in delavcev dobiva na- čin izraza Toneta Kralja, v katerega hi- storijah, zlasti v freskah, stopa duhovni izraz za oblikovane (kompozicijsko in figuralno) momente, najbolj neposredno veljavo. To kažejo tudi njegovi portreti, med katerimi je oni njegovega očeta naj- bolj učinkovit. Vse te podobe so prepo- jene z globino in notranjo zvočnostjo, ki se očituje v harmoniji in ritmu oblik in li- nij ter s tiho melanholijo, ki je (kakor sploh za vse slovensko slikarstvo) zna- čilna tudi za njegove pokrajine.« Poroči- lu, ki je napisano zares toplo in je polno velikega priznanja, je dodana tudi foto- grafska reprodukcija Kraljevega »Očeta«. Podobne ocene so pa objavili tudi drugi avstrijski, nemški itd. strokovni časniki ter ostali časniki. S svojo dunajsko razsta- vo je tako dosegel Tone Kralj nenavaden uspeh. Želeli bi le, da bi tudi Maribor do- bil priliko ogledati si njegova dela v večji kolekciji. —r.

Alphonse Daudet

GREH ŽENE

ROMAN

77

S temi mislimi je bil tako zaposlen, da so dobile njegove oči, ko dve modri točki na njegovem trdem, volovskem obrazu, neki zmedeni izraz. Ta izraz se je še povečal, ko je opazoval skladne kretnje svojega župnika, njegov način pozdravljanja, zahvaljevanja in čestitanja gospe Féniganovi k njeni sijajni svetinji in vsem darovom cerkvi, pogovarjanja z Richardo vo ženo o glasbi in analiziranja Wagnerja ter Schuberta po spretnosti dobro poučenega diletanta. Pa celo tedaj, ko je Lydija, ki je obiskujoč kozmopolitske hotele, postala strastna bralka tujih romanov, omenila v pogovoru imena Tolstega, Ibsena, Meriditha in Dostojevskega, je pokazal novi župnik, da mu ti pisatelji res niso tako znani kakor njegov ševir, da mu pa spet niso neznani.

»Kakšen človek je to!« so ponavljale dobre in naivne oči abbéja Céresa, ki je v neki ekstazi neprenehoma opazoval pleča in debela lica svojega poglavarja. Ta pa ni bil spričo tega čudenja prav nič ginjen, ampak se je hotel celo malo pozabavati in je vprašal ubogega vikarja za njegovo mnenje o Dostojevskem. Ze itak dovelj siva lica starega vikarja so dobila tedaj barvo opeke; na njegovem obrazu

se je izražala tolikšna zmedenost, da se je gospodu Delcrousu zasmilil: »Gospod abbé Céres, gotovo nima časa za branje, je dejal na svoj avtoritativni način; »ima dovelj siromakov, da jih tolaži«.

Ponižni svečenik je bil zaradi te hvale ves v skrbeh, da se je v nepriliki premikal po stolu in jecljal v svojem kmečkem narečju, da nikakor nima večjih zaslug ko drugi in jemlje tudi njemu branje dosti časa.

»Nu, Céres, vendar vam ne verujemo, da ste brali Dostojevskega«, je vztrajal župnik in se pri tem tako živo smejal, da se mu je suknja dvigala.

»Da, dobro, da, prebral sem ga... Mériveret ga mi je posodil... pa glejte, tudi jaz sem Dostojevskemu dosti zameril.«

»Zamerili ste mu? A kaj?« je vprašal župnik, ki je bil presenečen kakor tudi vsi drugi. Saj pa ta vaški duhovnik res ni izgledal čisto nič tako, da bi mogel doumeti avtorja »Bratov Karamazovih« in gojiti do njega jezo zaradi katere njegovih teorij.

»Zamerim mu, da je spravil v modo rusko usmiljenje.«

»Rusko usmiljenje? ... Kaj pa razume-

te pod tem, moj dragi abbé?«

»Pod tem razumem ono neupravičeno usmiljenje, ki se goji samo do lumpov in vlačug, ki nas dela nežne samo do trpljenja ječe in ostalih slabih krajev, ko da je nesreča gniljiva samo v zločinu in nemoralni propalosti. Vsi poznamo poštene žene delavcev, ki se mučijo v skrbeh za gospodinjstvo in otroke ter prenašajo brez vsakega tarnanja vse mogoče pomanjkanje in udarce usode; ko meče tedaj Dostojevski svojega Razkolnika pred noge izgubljenega dekleta, ki je v njegovih očeh simbolj vse človeške revščine, potem, tako mislim, onečašča s tem revščino in sramoti človečanstvo.«

V svečenikovem glasu ni bilo več one negotovosti in jecljivosti, postajal je nasprotno vedno krepkejši in sladkejši. In čim dalje je govoril, tem bolj so postajali trdnejši tudi njegovi pogledi in gibi, postajali so podobni onim pridigarja; in Lydija, ki ga je poznala dotlej samo po tem, kolikor je od daleč videla njegovo oguljeno suknjo, kako se je bleščala in odražala na solncu, je tedaj popolnoma doumela navdušenje svoje tašče in starega Mérivereta.

»Gotovo veste, gospod abbé, da izvirajo to usmiljenje prav za prav od nas«, je dejal Jean Delcrous... »Datira še iz leta 1848, in najdete ga v romanih Victorja Hugoja, gospe Sandove in Eugena Sueja. Rusi so si ga od nas izposodili in ga s svojimi kompliciranimi živci sa-

mo prefinili. Tako je prefinjena Sonja Dostojevskega prav za prav iz rodbine de Fantinejevih.«

Navdušen, da more navzočima gospe-ma pokazati, kako je načitan in dober govornik, je sodnik vzravnal glavo in povzdignil glas, ko da je na sodišču; njegov govor se je pa nazadnje izgubil v neki mešanici besed in pojmov. Ker se je gospodu župniku zdelo, da se je obisk že preveč zavlekel, je naglo vstal, pozdravil gospe in se napotil proti vratom; a tedaj se je v svoji raztresenosti vzdramil tudi vikar. Skočil je preko vsega sationa, se spoteknil ob neki stolec, prevrnil nekaj stolov in zagrabil svojega debelega župnika za roko prav v trenutku, ko je hotel stopiti skozi vrata: »Ne, ne, tega ne morem dovoliti... Predobro vem, kaj dolgujem svojemu poglavarju«. Prijel ga je, naglo porinil vsiran in pohitel na teraso, kamor je s triumfalno kretnjo prišel prvi.

»Čuden je ta dobričina! ... Zakaj se mu je vedno tako mudi?« je vprašal Delcrous Lydijo in njeno taščo, ki sta gledali za duhovnikom. Župnikova suknja se je tresla od jeze njegovih kretenj; ubogi vikar ga je spremljal sklonjene glave pod težo lekcije o obnašanju v družbi, ki mu je španska vas. Dasi je bil zaradi tega zmeden in mu je bilo hudo, je vendar ustavil pismonošo in ga vprašal, kako gre njegovi bolni ženi.

(Se bo nadaljevalo)

Funkcija človeškega srca

SRCE JE MOTOR NAŠEGA ŽIVLJENJA IN NI PO MEDICINSKI VEDI V ZVEZI S ČUTNOSTJO.

Domišljija je ustvarila marsikaj lepega in nelepega na račun srca. Človeško srce je tolikokrat opevano pa tudi mnogokrat prekleto. Zaradi njegove prevažne funkcije v človeškem telesu je postalo srce tudi v duhovnem svetu dozdevni vir, iz katerega se zajema človekovo čustvovanje.

Sedemdeset in dva krat povprečno utripne srce odraslega človeka v vsaki minuti in 150 milijonov litrov krvi požene ta čudoviti stroj v človekovem telesu v 70 letih življenja. V eni sami uri premaga srce takšne množine krvi, ki tehtajo več ko vse telo. S takšnim delom in s takšnimi uspehi se moderna tehnika še ne more ponašati. Znašla je sicer stroje, ki so relativno jačji od srca, toda ti človekovi izumi ne morejo nespremenjeno obratovati 7, 8 ali 9 in celo še več decenijev in porabijo seveda mnogo več obratnih sredstev, kot majhno človeško srce. Izračunali so, da bi srca za dobo 70 let zadostoval za »obratovanje« samo 5 stotov sladkorja. Če primerjamo ogromno delo, ki ga opravlja, je ta poraba malenkostna, gotovo pa se ne da primerjati s porabo obratnih sredstev pri stroju v enakih razmerah.

Če položimo roko na levo stran prsi, ali pa prst na eno izmed žil odvodnic, čutimo utripanje ali ritmično delo srca, ki ne poganja krvi enakomerno, marveč sunkoma kot črpalka. Misli bi, da se tudi kri po telesu pretaka sunkoma in ritmično, kar pa ni točno. Krvni obtok po žilah je popolnoma enakomeren. Redno pretakanje krvi omogoča izredna prožnost žilnega ostenja. V trenutku, ko požene srce nov val krvi, se stene razširijo ter tako ujamejo nenadni sunek, med tem ko se srce napolni za nov sunek, se žile odvodnice zopet skrčijo, kar omogoča, da se kri trajno pretaka enakomerno.

Na ubranost srčnih utripov človek prav za prav sploh ne more vplivati, kar pomeni, da se srce takorekoč upravlja samo, čeprav je deloma odvisno od možganov. Življenje in funkcije srca so tako močne, da na primer prične srce pri nekaterih živalih še nekaj dni po poginu zo pet utripati izven telesa, če le dobro posnamemo pogoje, v katerih je prej utripalo v živem telesu. Srca nekaterih sesalcev so pričela zopet utripati celo ko so bila že 24 ur hranjena na ledu.

Kako je ustvarjeno človeško srce? Zanimivo je, da je srce s steno razdeljeno v desno in levo polovico, obe polovici pa sta še enkrat deljeni z vodoravnima ste-

nama, tako da ima srce 4 prostore. V vsa ki polovici srca imamo po 1 srčni predvor in prekat, ki ju na vsaki strani loči po ena zaklopnicca. Ta zaklopnicca dopušča obtok krvi samo iz preddvora v prekat in ne narobe. Ustroj zaklopnic igra pri srcu važno vlogo. Če se prekati povečajo, da lahko sprejmejo množino nove krvi iz predvorov, se zaklopnicca zapro in kri, ki je zunaj, se ne more več vrniti. Zaklopnicca torej urejujejo obtok krvi in varujejo srce dvojnega dela in prevelikih naporov.

Srce je torej ustvarjeno kot avtomobilski motor, ki lahko poveča delo, če je potrebno. Če deluje »s pomočjo paro«, na pr. pri velikih naporih, vzdrži lahko v minuti 6 krat več kot v rednem »obratu«. Pri tem se stopnjuje hitrost udarcev, kar povzroča obtok krvi. Srce-motor deluje pri vsakem sunku z večjo silo, dokler ne doseže skrajne meje in ne deluje z maksimumom. Strokovnjaki so izračunali, da deluje srce najboljšje, če je zaposleno povprečno, torej prav tako kot stroj čigar uspehi so največji in gospodarsko najučinkovitejši v srednjem obratovanju.

Ptuj

Vlom v vinsko klet. V Rodnem vrhu v Haložah so neznani storilci vlomili v vinsko klet, last posestnika Franca Jerenka iz Sv. Lovrenca na Dr. p. Vlomilci so odtrgali obešeno ključavnico, potem razbili vrata in na ta način prišli v klet. Odnegli so precejšnjo količino vina in žganja. Orožniki s Podlehnikla zasledujejo storilce.

Poroka. V nedeljo, dne 12. t. m. sta se v Ormožu poročila Stanko Zorčič, kmetijski referent okrajnega glavarstva v Ptuj, in Marija Brumnova, uradnica na mestnem magistratu v Ptuj. Bilo srečno!

Muzejsko društvo v Ptuj ima v sredo, dne 15. t. m. ob 16.30 uri svoj redni občni zbor, ki se vrši v refektoriju mestnega Ferkojevega muzeja. Na dnevnem redu so med drugim tudi volitve v odbor. Po občnem zboru sledi predavanje društvenega predsednika g. dr. Josipa Komljanca o potovanju s parnikom »Kraljica Marija« po Grčiji in Orientu.

Visok obisk v Ptuj. V soboto, dne 11. t. m. sta se mudila v našem mestu francoski konzul v Ljubljani, g. Franc Emérand in lektor na univerzi v Ljubljani g. Franc Lacroix. Visoka gosta sta si ogledala znamenitosti Ptuja; posebno dolgo sta se mudila v muzeju v minoritskem

samostanu. Gosta so pozdravili in spremljali okr. glavar dr. Bratina, mestni župan Jerše in poveljnik mesta major Manojlovič. Kot tolmača sta fungirala učitelj Šestan in profesor Cajnkar. Dr. Remec pa je bil vodnik v muzeju.

Sprejem v inženjersko podčastniško šolo je podaljšan do 15. t. m. Podrobnejša navodila se dobijo na mestnem magistratu v Ptuj.

Sport

Mariborčani se pripravljajo za državno prvenstvo v sabljanju

V kratkem bo v Beogradu pod pokroviteljstvom in osebnim vodstvom Nj. vis. kneza Pavla letošnje tekmovanje za državno prvenstvo v sabljanju dam in gospodov in sicer v sablji, floretu in epeju. Kot smo že na kratko poročali, bo zastopnik tudi naš Mariborski akademski sabljaški klub na tem tekmovanju. Da določi borce, ki naj zastopajo barve MASK v Beogradu, priredi Mariborski akademski

sabljaški klub v sredo 15. t. m., nadalje v sredo 22. in 29. tm. borbe dam in gospodov za klubsko prvenstvo, in sicer: 15. maja; borbe gospodov v sablji; 22. maja; borbe gospodov v floretu in 29. maja; borbe dam v floretu in gospodov v epeju. Borbe bodo vsakokrat v klubskih prostorih na Trgu svobode (hiša trdke Puge & Rosman) od 20. do 22. ure, so javne in je dostop občinstvu prost brez vstopnine. Jutri, v sredo 15. t. m. se bore v sablji gospodje: dr. Štukelj, dr. Senica, dr. Pihler, dr. Cvirni, profesor Cestnik, Vičar in Uršič.

Podzvezdno prvenstvo LNP se bo nadaljevalo, prihodnjo nedeljo je z eno tekmo, in sicer se hosta srečala v Mariboru SK Celje in ISSK Maribor.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo. Razpored tekem za nedeljo 19. t. m. je naslednji: v Ljubljani Primorje; Slavija (Sarajevo), v Z. grebu Concordia; Gradjanski, v Splitu Hajduk; Jugoslavija, v Beogradu BASK; Hašk in v Osijeku Slavija; BSK.

Razno

ČEVABČICI, različni, bržole in morske ribe se pečejo na žari (gradele) vsaki dan in ob vsaki uri sveže v restavraciji »Novi svet« (prej Halbwid). 2011

Prodaj

KUHINJSKA OPREMA nova, naprodaj. Vprašati v pivovarni »Unij«, Aleksandrova cesta 3. 2112

V najem

TRGOVINO z inventarjem oddam v najem. Naslov v upravi »Večernika«. 2113

Sobo odda

SOBO S HRANO oddam gospodu. Vrbanova ul. 28, prtiličje, desno. 2122

SOBO

lepo meblirano, čisto, poseben vhod, za enega ali dva stalna nameščenca ali vpojoneca oddam takoj. Na željo tudi hrano. Stritarjeva ul. 5, I. nadstropje. 2121

ZRAČNO SOBO

z dvema posteljama oddam, istotam tudi delavnica. Frankopanova ul. 23. I. nadstr. 2119

Stanovanje

SPREJMEM TAKOJ dve osebi na hrano in stanovanje. Naslov v upravi »Večernika«. 2121

SOBO IN KUHINJO

oddam mirni stranki (brez otrok), s stalno službo. Gajeva ul. 4. Pobrežje (nasproti šole). 2116

TRISOBNO STANOVANJE s kopalnico oddam s 15. majem. Naslov v upravi »Večernika«. 2022

Zgubljeno

ZGUBIL SE JE velik, še mlad, črn pes-doga. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v gostilni Senica, Tattenbachova 5. 2123

Službo dobi

ČEDNO DEKLE ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, išče službo pri samostojnemu gospodu, gre tudi k otrokom. Dopise pod šifro »Pridna« na upravo »Večernika«. 2115

PLAČILNA NATAKARICA se sprejme s 15. majem. Vičje. 2114

Spomnite se CMD

Darujte za Pomožno a. cijo!

Edini slovenski dnevnik na ozemlju bivše mariborske oblasti je »Večernik«.

Ze to priprosto dejstvo nalaga našemu mestu in vsemu slovenskemu Podravju očitno nalogo poskrbeti za to, da bo mogel uspešno vršiti svoje nacionalno poslanstvo. To pa bo mogoče le tedaj, ako »Večernik« izpopolni tudi svoje oglaševanje, zlasti malo oglaševanje, ki so neverjetno poceni. Sedaj žal pogrešamo stotine Slovencev, trgovcev, obrtnikov, posestnikov zasebnikov itd., ki bi, ko kaj prodajajo, kupujejo ali iščejo, morali oglaševati v »Večernikovih« malih oglašilih. »Večernik« dela za Vas, delajte Vi zanj!